

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º
Tota la correspondència a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

ELS PROJÉCTES D' ALBA

No mos es cridat el queisarmos de la activitat que alguns diputats revelen en la discució de.s diversos proyectes que en les Corts porta presentats el ministre d' Hisenda, mes pera honra d' aquells y dels partits a que perteneixen, tenim que confessar que no totes les minories posen iguals esforços en el desmenusament y crítica dels mateixos, lo cual patentise qu' ins al actuar en politica, concentren ses energies e inteligencia en buscar una justa solució que mos redimisque de la triste penuria en que mos encontrem—crónich mal-estar que ya de temps sufrim—de aquelles que, de plá, se desentenen de estos treballs o sols per donar satisfacció als escamats qu' els contemplen, pronuncieu quatre prerogullaes que malaida la llum y autoritat que aporten. Son desgraciadament estos últims, els que per regla gine-ral mes guerra armen y mes verborrea inoportuna y estéril solten en un temps, en que, tots estos esforços y cualitats ven dirigits y millor empleat, podrien ser tan útils a ells com a la patria; pero en fi, temps vindrá en que confiem que tots se donarán conter de la mició qu' els correspónt y amoldarán els seus actes al cumpliment estricte de esta.

Sense donarme conter per esta fevrosa sentimentalitat que sufrim els jovens, mé internat masa en abruptes y espinoses desquisicions, pero el vollgut lector sabrá dispensar esta ligera disgregació, pera entrar a contemplar la realtat que se descolle inconfundible en els debats que se sostenen en les Corts; es una conclusió que indefectiblement s' aplegue, quant el Govern se declara

impotent de corregir els defectes y anomalies que la administració patix; y esta declaració en forma mes o menys cautelosa, la feta el Govern al presentar per el ministre d' Hisenda, procediments y reformes desviades del camí natural no per el propósit de millorar, pues ben poseits están de que perjudique esta orientació—sino perque aquell camí recte, está sembrat de obstáculos inconfesables y aixó al nóstre entendre a més de negar garantíes a les gestions de la administració pública, es declarar la incapasitat del Estat pera administrar.

¿Cabía estar tan de temps discutint régimens y procediments quant tan planament se presentava el camí pera la opció? Una de dos, o la multiplicitat de funcions del centralisme perjudique a la diligencia qu' este deu posar en la administració pública y per lo tant se fá forçós modificar la organizació del Estat espanyol com es llógica consecuencia, o una debilitat inconscient dels poders públich protegís defectes que un Govern enérgich y poseit de bona fé podría remediar. De tots els modos, siga cualsevol la causa de resultat tan bojornós—pues en esta discució no entre este treball—debem anar a posar eficás remey de la mateixa, tot antes que per boca de ministres oixcam sentencies tan tristes y pobres com la que havem apuntat avans.

Es molt cómodo, Sr. Alba, senyalar defectes pera sometres a la realtat crúa d' ells, lo verdaderament meritóri sería que sense desconixer éstos, se posara tota la inteligencia pera destruirlos y aixó no es precisament el camí que se seguix.

Ven clarament se despren de les paraules del diputat regionaliste Ven-

tosa y Calvell y del exministre La Cierva al intervindre en la cuestió sobre les mines de Almaden al demostrar que el proyecte de arrendament de estes, presentat per el ministre, no está plantejat en altre propósit que 'l de lliurarse de la corrompuda administració; y per hui fem punt, prometén continuar fins disar acabat este treball.

VINATEA.

La fira de Tots Sants de Castelló de la Plana

Les del cabaset foradat

Ya passaren aquells temps. Mes me plau rememorar notes de valor, pincellades borroses de la antiga vida del meu pòble, que alguns subjectes recordarán en tan de plaer com si retornaren a la infantesa, en aquelles promeses de nòva vida.

Comensava la fira de Tots Sans, el dia 1.º de Novembre. Perque si bé la primitiva fira pareix que se celebrava per San Lluch, d' aon tal volta prenguera o arrancara la costum de celebrar la festa de les escolles, en el esmentat dia; se aná allargant fins la festa de Tots Sants, en que cauen també els arrendaments y están arreplegades les principals collites del camp.

Se plantava la fira en la Plaça vella, hui de la Constitució; ben prop a les parets de la Iglesia major, estaven les paraes dels torroners. Ben prop també, junt al hostal del Sol, estava el Trapij, que tal volta hauría segut en altre temps, lloch de un enjui de sucre. A ses espales está

el carrer del pròpi nom Enjuí; y el lloch anomenat, degué servir pera trapijar la canya de sucre. Lo sert era, que quant yo recorde, no era mes que un gran pati descobert, que solia servir casi tot l'any, de carbonera o almagasén de carbó y un espay cubert. En el primer, s'instalava el *Territ* en la seua companyia de bolantiners; (sa muller, sos fills y filles y algún llogat pera alternar en les seues estranyes contorsions y salts poch mortals). En la foscuria de la carbonera, s'amostraven les *prichineles* o siga un feix de ninots parlants, que representaven pasillos y sainets humoristichs, aon D. Cristóbal bastonejava a D.ª Rosita, per infidelitats vulgars, reals o suposades, y un chulo intervenia pera posar pau en el matrimoni.

Com en el pòble escasejaven les diversions, y el treatro del carrer Major que ocupava un lloch que fon almagasent de corderia y velamens pera la marineria y canem, en temps prop passat; no s'obria mes que molt de tard en tard; les curtes companyies de bolantiners que de pás dormien en Castelló, donaven funcions; unes voltes en mitg de la Plaça major o Plaça nova y altres en l'hostal del Moro, de la Estrella, o en algún corralot. Pere el *Territ*, que vivia en la vila, casi tot l'any, llogava el Trapij pera la fira y allí despachava la temporá de bolantins, pallasades y prichineles; espectacle molt buscat per la jovenalla y per la gent dels dos ravals, que s'enchisaven de vore la força d'alguns, la gracia a'algunes y la llaujerea de tots; festa que per altra part, costava poch diners.

De nou a deù de la nit, la fira quedava molt buida de compradors y pasejants. Eren les hòres de sopar y de velá de la gent rica o de la classe mitjana, que acudia a les primeres hòres de la nit y estaven ya de retiro si no havie funció de teatro.

La pobreteria s'en aprofitava en aquèlla hòra, pera anar a recorre les parades, escuadrinyaro tot; preguntar prèus de les coses que més falta es fea y gastarse alguns quartets (mol poch) en llepolies y en es barracóns d'espectacles, que 'n l'hostal del Sol o en el Trapij se donaven al públich.

Y una ramá, rabera o bolichá de dones y chiques, del pany de les Creus, del pany de la Pólvora, de la plaçeta de Mallorca, de la bateria de San Roch o altres barriades lluntes de l'Iglesia Major, se desidien a calsigar tot lo pòble de cap a cap, abalotan, corren y aparanse en els Cuatre Cantóns, davant del cabás del castanyero, provan la dolçor de les primeres castanyes torraes, y entrarsen per davant de la Casa-Abadía o per el carreró de la Presó a desembocar en les paraes de la fira.

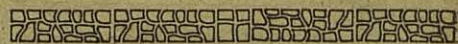
Perteneixien aquelles chicotes: fresques, joyoses, bledanes y valentes, encara que mal apanyaes, en les faldetes al cap, el monyo rull, aspre y revolt, per mancar el temps pera el pentinat; el jipó apedasad, els vions a pentols y les espardenyes esmolaes, a la ínfima categoria dels ravals. Eren caragoleres, llateres, aiguadores, espardenyeres y estarroçadores. Vivien de un modest jornal quan se llogaven y may tenien sobres. Pero encara podien arreplegar, unes en altres, dos dinés o quatre dinés, pera comprar molles de torróns que el sucrer podia juntar en la gavinet, rascán el paper de la pará. Cada una comprava la seua diná de torróns embolicá en un retall de paper d'estraça; retalladures de mèl, cacau, armela y sucre, que feen una menuda almostra. Pera totes en havia un poch de torró. Y encara solia quedar prou aforros pera entrar al Trapij, a vore la companyia del celebrat *Territ*; a sa muller tocant el bombo a la porta vestida de *tonelete*, en unes comes com a revoltóns y el seu cós de jerra, en mes cuartos que una mula de barres. Les pantomimes y les *prichineles* que se admiraven per la chiqueta cantitat de un cuè, chavo de a quatre, o pesa de coure, de valor de 8 maravedises o siguen quatre diners o dos quartets (1) eren molt celebrades y les risotades de les ravaleres, no s'acabaven en tota la nit.

Solia acompanyar cada colla, cada gambá d'estes chicones, un fadrí o dos y algun home de respecte, emborrusat en la manta, en mocador al cap o en un barret, que encara s'en-

(1) Valor de 6 a 7 céntims de peseta.

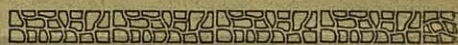
duyen. Tenia este home el càrrech de guardar aquell ganao tan brau, tan mogut y tan juarot. Valia més abatollar una rabera de cabres monteses, que fer entrar en regat aquelles *arpies*, que tot eu enredraven, en tot se ficaven, escuadrinyant hasta lo més reservat y ocult del vestuari de les bolantineres y compromitent a totes hòres al desgraciat mascle que les pastorejava. ¡Cuán s'ham divertit! Chillaven totes a cór, quan s'entsnaven a casa, saltán, abalótán y canturejant cobles y sonates del día. Y esta solia ser la sola diversió d'estes humils gens en les fires d'altre temps.

DR. F. CANTÓ.

No es fácil qu' el ciudadá canvie de patria si pren per patria 'l pòble; pero facilissim si pren la nació per patria.

PÍ Y MARGALI.

Cuadros de costúms castellonenchs

Ab la joia y entusiasme que 'n lo meu esperit regionaliste desde ma infantesa anieue, he llegit un superb monument lliterari que pera glória de nòstra floreixent literatura ha tingut lo molt dignissim pensament de traure al públich un ilustre castellonench: lo dócte apotecari y poeta sobresalient En Enrich Ribés Sangüesa.

Lo titol del esmentat llibre es «Cuadros de costúms castellonenchs en aditament de Tipos... de la Terra» y ben cért es que 'l llorejat escriptor que dú la paternitat de dita obra mereix que desde 'l fons de nòstre cór li endresseem la més coral de les enhórabónes, puix que se mos revele al tractar ab moltíssima naturalitat els usos y costúms d'aquesta benehida comarca molt més aimant de la democracia de les nòstres llars que dels convencionalismes socials, y avans que rés y per damunt de tot castellonero acérrim y regionaliste complet.

La publicació dú d'alvansá un

prolech embelesant, plé de alti-sonants conceptes *Kalotécnichs* en que 's dona a entendre que no está renyida la erudició ab les costúms populars, perque son aquestes principalment la font y fonaments d' aon brollen lo progrés y les nacionalitats ab l' alé del patriotisme casolá que dintre les evolucions socials se traduíx a la volta de molts anys en la floreta y la nata dels millors avanços de perfectibilitat, puix que va alenat per una germanor completa entre tota la nació.

Al vorer la naturalitat ab que nóstre germanivol En Ribés tracte les habilitats més xavacanes de tipos castellonenchs, pugue esser que cérts llegidors ho prenguen tot com un brot de destarifos... més si cabilen un poquet clar y rás han de trobar entre la brosa dels defectes personals dels protagonistes, una idea del aspécte sociològic de l' humanitat, de les tendències instintives que tots tenim a un art u ofici, aixina siguen los bovos, los humoristichs, los desgraciats... y al comprendre 'l juí que al publich mereixen les essenes de algúns desgalixats que pel carrer transitaren fen riure la gana als convehins d' aquést pòble y no poques voltes ahuxanmos la melengía, se compren la sublimitat de la redacció de tots los menats de cartilles dedicats als desfavorits de la fortuna, a la gent treballaora, a déixe nervi de les industries y de la llaurança que se trobe molt a gust quant se distrau de les injustícies socials en la sátira que algúns guasóns inocentots gasten per carrers y plasses ab cómiques posturetes y ab lo parlar gallofet.

Les principals festes rurals, les més grands costúms hortolanes se resenyen ab gran finor d' estil y detallaura tan prima que dins lo reduít cercle d' un manualet d' *amateur* n' hiá de sobres pá que cuansevol foraster compregue lo que llig y allá aon se presente pugua demostrar la fortea de documentació ab assunts de la nóstra térra.

Despuix, poch a poch y moralet-moralet, en mitj de la tempesta d' essenes de carreró s' empuje lo Sr. Ribés a la descripció del genit

d' hòmens los més savis de per ací, veres glories espanyoles que amagat dins la acormá mesura de llurs talents sublins, reunien un cór de chiquet y la més agradosa fraternitat entre los seus projims, com ho demostrava la satisfacció y sollicitud en protegir y en los ratos festivals d' hasta divertir als més a d' ells apropats com deixebles, jornalers y gent de la vila en general.

No hi ha guassa, y sí móltabloança de la humiltat y bon cór, en les sinceres expansions de savis, autoritats y demés hòmens ilustres que s' anomenen; algúns dels quals s' extremen en ex-crúpuls y condescendències per l' esforç impulsiu de bona voluntat.

Lo llibre d' En Enrich Ribés ample, escampat e ilusionatíu com la fantasía pobletina, al retratarla quede ben cumplidamént dedicat a tots los nóstres paisáns.

Y pera que corone ab esplendidea son objetíu d' edicació les darrerres planes a la escultura que simbolice 'n els germans Viciano, la pintura personificá, en infinitut de signes positius per En Joan Batiste Carbó. Per fi donant la má de despedida al llegidor s' alce l' espectre d' En Francesc Tárrega Eixea, lo rey de la guitarra, l' únich per que 's digne de la presidència per dalt de tots los artistes que han dignificat, enaltit y fet la consagració d' eixe instrument tan espanyol.

Seré desagrahit si no li donés les gracies a mon complaixent conciu-datá Sr. Ribés per les indicacions que alabant a una humil persona expose en algúns renglóns. Y al demostrarli lo meu agrahiment que per vindre de mí es raro y de inteligencia modesta y... molt *difusa* per ser *didinama*, crega 'l publiciste qu' estich dispost a posarme 'l barret de *dómine*, encara que sense paga del Govern, pera fer entrar ab la perpalá de les cartilles, dels cuentos de bresols y de la legimenta de l' «*Aurora del Pensamiento Regional*» l' entusiasme y protecció de nostres llars, energies y riquesa; que introduint eixes idees de defempssa propia crech dins mon chiquet criteri, guardar la millor atenció a un obra com la de les «Costúms caste-

llonenques» pera algo descriptiva de nostra psicología y més que res... pera algo escrita 'n valenciá.

Un recort inolvidable al germá En Francesch Ribés, artiste *tetradinamo* que lo mateix escriu un sonet, que alce planos arquitectónichs, canta un aria a les regions valkirianes y ab una má que 's verament una alaixa pinte tot un món de poemátiques impresions com se demostre en los dibuixos realisats e idealisats que embrillanten les páginas de la obra resenyá.

EMILI CALDUCH.

Castelló, Octubre 1916.

La dona valenciana

No mes Deu vá sembrar, plé de sabiesa,
lo jardí de l' amor, junt la mar blava,
vá vore que a Valencia li mancava
per colm de ses encant, una princesa.
Y volent dur al cim l' obra mampresa,
al punt que sos prodigis contemplava
del fantástic verger hont modelava
les formes que son font de la Belleça.
Juntá al cálcer d' un llir, roses, diameles,
foc del sol y anba llum de les estreles
y besantlo, ab sa boca peregrina,
al rebre 'l cast alé la essencia pura,
vá esclatar en capoll la criatura
com se culla una perla en sa pegina.

ANTONI DE CIDÓN.

(Valencia).

POLÍTICA

El materialisme y el espiritualisme existix en tots els ordens de la vida social y política y desgraciadament es un mal, que baix este últim punt de vista ens costará molt de tirármol de damunt, si no l' abordem de front y sinse ningún género de convencionalismes, el combatim.

La costúm fa que l' home se habitue a moltes coses que a primera vista li causarien, extranyesa y repugnancia. Se referim en este cas concret a la forsa e importancia que se dona huí en día als polítichs d' ofici; a eixos homens que abrogantse la representació exclusiva, quant no la paternitat d' una idea, la que, desde el seu estat natural, abstracte y desinteresat, pur y sublim, per eixe art groller y atreuit a que ha descendit la política actual, pasa a encarnarse en tal o cual personage a la moda que la única gracia que té

es el esmentat desahogo de afillarse lo que no pot afillarse ningú, les santes idees, producte exclusiu de l'Humanitat, d'eixe algo, que si be en éll radiquen tots els mals, també en éll están compreses totes les gracies y virtuts.

Asó no vol dir que no siga posible la existencia del home polítich, molt al contrari, es d'una necessitat absoluta que 'l polític existíxca y en éll se deposite la major part posible de la confiança del poble, materialisant aixina l'espiritualisme de éste, pera poder per tal mitg mesclarse y intervindre en els fets, de sobra gróllers de sí.

Pero, lo que importa es que no se confundíxca lo representat y qui ho representa, dos coses, que a vegaes son tan extraordinariament diferents com la llum y la fosca, l'aigua y el foch, y que de estar els camps perfectament desllindats podria qui estaguera en el cas de fero; llevar al home, facilment desviabile, del contacte de les idees, sempre pures y santes, exceptuant les naixcudes de la maldat.

Estes reflexions mos vingueren al cap llechint una proclama que 's publicá durant els susesos cantonals de Valencia del any 1873 de la que copiem els dos párrafos sigüents:

«Espanya tota jura guerra constant y sense tregua a Madrid; a Madrid que es un pou d'Aylon ahont van a consumir-se els tresors y les forces vives de la nació espanyola.

Madrid, entengauho be, es una esponja en cuals poros se deposita la suor de tots els treballaors, pera que después certes mans vagen a exprémerla en les caixes d'algún banquer enemich del poble, de la seua salud y de la seua tranquilítat.»

Si fora un fet lo que indiquem en este escrit; la diferenciación absoluta del materialisme y el espiritualisme no s'arribaria may a extrems tan antipáticos y e inconvenients, que perjudiquen tant als d'allá com als d'así y que son un motiu de tirantexs y quimeres que sempre produíxen un retrás en la definitiva formació de la pátria ideal basá exclusivament en l'honradés, l'autonomía y la justicia.

ALEXIS.

HUMIL TRIBUT

Al inspirat poeta y amich
Daniel Martínez Ferrando.

*Rimes sagrades pera mi les teues.
Dólces memóries de la Potria nóstra.
Himnes altivols d'inspirada llira.
Cants d'anyorança.*

*Tant me deliten, qu' a tot hóra y sempre
Vulch recordarlos, per la dija mia.
Mai es possible que tons versos cansen
Al qu' amor guarda.*

*Mai, valencians, podriem olvidarlos
Per l'esperit que duen de llur Patria;
Per la divina majestat que tenen
Per lo que volen*

*Sempre alabantlos, sentirem la critica,
Per la manera d'explanar l'idea,
Tot está 'n órdre, tots ells ofrenen
Grata cadéncia.*

*Mai se confonen ab tropell sens regla
Llums y colors de tons dictats pensivols.
La claretat aixeca s'hermosura
Sins la Bellesa.*

*Surt, sempre mágich, de ton gran ingéñt
Lo pensament, volant sobre l'altura;
Com áliga que passa per los nugols
Llunt de la terra.*

*Sempre 'n tons versos, de la curta vida,
Cantes la lluita que sosté apenada;
Llàgrimes fondes arrancant del ánima
Dels que te lligen.*

*Moltes vegades, rellegint tons llibres,
Sench per mes galtes esvarar de perles;
Pense, llavores, qu' el autor al ferlos
Plorant estava.*

*Rere 'l misteri de sendrósia boira
T' he vist en somni, que 'njamai oblidge.
No pots negarme que mos ulls te verem
Banyat en llàgrimes!*

Demaneu

TINTES...ALFA

	3'50	2	1'25	0'75	30
Blava-negra-fixa	Litro	1/2	1/4	1/8	Curtin
Blava-negra copiar					
Violeta negra copiar	4'25	2'50	1'75	1'25	35

DE VENTA
EN LLIBRERÍES Y PAPELERÍES

*Ombra y tenebres veus sobre la vida,
Pasions indignes y el triunfar del vici.
Per aixó sempre soldat demanes
En los teus versos.*

*Vols companyia d' ideals que munted
A. inimil, més purs que l' açucena;
Vols pera abrigo y per recórt del pòble
Calor de oatrio.*

*Deixa manera aixecarás la pensa.
L' arpra que pòlles mos será sagrada
Lliteratura ostentarà joyosa
Llaus per Valencia.*

*Llunt de l' «Athenes» qu' en el art impera
«Tèrra que guarda lluminoses hòrtes»,
Fes eixa via qu' has mamprés sens duptes
Daniel de l' ànima.*

*Rimes sagrades pera mí les teues,
Dòlces memòries de la Patria nóstra,
Himnes altivols d' inspirada llira,
Cants d' anyorança.*

AMADEU PITARCH.

EL CUENTO DE LA SEMANA

ATARDEIXER

Moria 'l vespre... Un vespre oto-nyal, manso, tranquil...

Fuixquí del soroll de Ciutat, y aní a buscar la pau que mon esperit reclamava, en la verdosenca alfombra de l' hòrta y gojar allí de la monorrítmica cançó del correr de l' aigua sequiolenca, y extasiarme admirant la maravellosa font de purea del paisaje polícromo y seré.

El crepúscle avançava lentament ab sos nugols negres semblant fantasmagòriques figures que, cuals

gentils bayaderes, assejaven damunt de mí sos sublimes dances de temptació y aventura.

El roig encés pareixia imponent fogata que anava apagantse a mida qu' els gegantins núgols l' arrapaven ab ses manases. Piulejaven els aucelets son dòlsa crida a la mare amorosa en aquesta hòra de reculliment y quietut, de santa y exelsa Poesía...

Per mon pensament pasava el recórt de tota una vida inyorada; de rialles y plors... Y absort en la meua muda contemplació, creía vore a ella, a Mari-Rosa, a l' aimada de mon còr, a la rubia verje d' ulls de cel y som-

niadors; la veía somriure, prometent-me falagadores esperances y felicitats mil; sentía el contacte de llurs sedoses mans, el bés etèrn y suau com arpeigs de violí, com veu de fada y sospitar de flors...

Fon una quimérica visió qu' em trasportá a les etèrees regións de lo sublim—hermós conjunt de grandiositat—fins que la campaneta del proper convent ab llurs sonoritats del *Angelus*—veu freda com bés de serpent en esta encantadora hòra—me despertá de mon dolç cabalgar per les sendes del somni...

Allavors recordí que Mari-Rosa, la dels ulls de cel y dolces caricies, ja era mòrta.

***

Lesombres de la nit, ofegaren les últimes espurnes de la foguera crepuscular, mentres suau brisa saturá de olorosos perfums del jardí de les Hespérides, emboltaven l' espay a mon retorn a la Ciutat...

El cel, com manto de nuvis, estava rodát d' estrèls...

***

Després, abandonant pensívol aquell sublim recuit de poesia y encantadora pau, me pergui entre 'l glop de gent que pèls carrers vagava, a respirar el verinós baf de podriener y mentira, en l' áspra materialitat de la vida...

F. FALOMIR.

Reyalme Valenciá Octubre-M.CMXVI.

La política en son més elevat sentit, la sociología en sos més recients ensenyances, les mateixes deduccions de la present guerra, ens aconsellen el ús lliure y el foment dels variats idiomes nacionals que puguen existir dintre un mateix Estat.

AZORÍN.

Per tractarse de nostre vullgut company de redacció Vicent Armengot, copiem d' un diari local, la sigüent notícia:

«ARTÍSTICA

Vicente Armengot

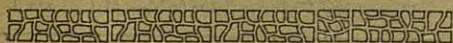
Este notable pintor ha presentado esta mañana en la Secretaría de la Diputación, una instancia solicitando una subvención para poder visitar en carácter de estudio los museos de pintura de Tarragona, Barcelona, Madrid, El Escorial y Valencia.

Acompañan a la solicitud unas opiniones acerca del trabajo pictórico de Armengot, que no copiamos por falta de espacio, hechas por el maestro superior D. José Barrachina, del culto bibliotecario y archivero D. Luis Revest, de D. José Martínez, del ilustre escultor Adsuara y del inspector provincial de primera enseñanza D. Juan José Senent.

Paso a paso, ha ido Vicente Armengot abriéndose camino por sí propio en el difícil arte de Apeles hasta llegar a un punto que su despejada imaginación chocó con la técnica que como dice muy bien Adsuara solo saldrá victorioso, visitando los museos y centros artísticos de Europa.

Pero ahora falta lo más sustancial del caso y es que la Excma. Diputación, suprimidas las subvenciones, otorgue a Armengot la merced que pide para poder visitar las pinacoteas de arte españolas y luego dar a conocer al público, por la prensa o bien por conferencias, lo visto y estudiado por este pobre y modesto pintor castellanense.

Otro día nos ocuparemos con más detenimiento de todo su trabajo en general.»

COMENTARIS

En la sesión del passat día 20 en el Congrés, el ministre de Foment contestá a una pregunta del diputat Sr. Sánchez-Ocaña, manifestant qu' es partidari del carril metálich a pesar de son alt costo, porque als pòchs anys de posat economiça grands

cantitats en la reparació de camins. Y asegura qu' este criteri anirá incorporat a la millora de les carreteres, allí aon siga posible.

Així com el diputat Sr. Sánchez-Ocaña les demana pera Valencia y punts pròps, nosaltres mos permetim demanar que nostres diputats reclamen la implantació d' esta millora en la carretera del Grau, de sí intransitable de tal fàrrech.

Les autoritats, Circol Mercantil, Cámara de Comerç y tòtes les entitats, deuen demanaro ara que se presenta ocasió favorable.

Ha segut hòste de Castelló, sòls per uns dies, el Regiment d' artillería 11.º montat, de guarnició en Valencia. Tingué un entusiástich recibiment y tant la distinguida oficialitat com les classes y la tropa foren agasajats en la nuda de les nostres fòrces.

Celebrarém que son viage d' instrucció haixca segut un éxit com tots confiem.

Continúen les sollicituts demanant la matrícula pera les gratuïtes classes d' idiomes que se donarán pronte en lo Casal Regionaliste. Ya donarem conte de cuánt s' òbri la matrícula y hòres de despaig.

Probablement en lo número pròxim donarém a coneixer el fallo del Jurat que intervé en la resolució de nostre «Concurs de Cuentos».

En el teatre Circo de Çaragoça conseguí un éxit clamorós el cuadro valenciá de ball.

Estaven representaes les regións d' Aragó, Asturias, Andalucía, Catalunya y Valencia.

En vista del éxit enorme conseguit quedárem allí tres dies demés, accedint a les caluroses peticions dels çaragoçans.

Donarem a entendre que además d' aplaudir son art dedicaven son aplaudiment a Valencia, la regió de les flors y germana de raça.

Nosaltres, orgullosos tornem nostre saludo a la inmortal ciutat.

Ignacio Pinazo ha mòrt. Esta trista notícia alplegá fins nosaltres com pòst ya el número passat. Sentim com pròpia la pèrdua irreparable que representa en sa familia y buit que deixa en l' art valenciá.

La ciutat germana honrará sa memòria y nosaltres, contribuint ab nostres modèstes fòrces, li dedicarem en lo número pròxim un article parlant de son art.

Descanse en pau l' eminent artister

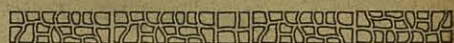
D' ESPECTACLES

En el teatre Principal ha donat unes cuantes representacions l' aplaudida companyia d' opereta italiana que dirigix el notable artiste Amadeu Granieri.

Ha interpretat entre altres «L' encant d' un vals», «Las damas vieneras», «El Rey», «Molins de vent».

Els aplaudits artistes, ya coneguts de nostre públich, ha donat pròves de lo mòlt qu' estima a dita companyia, dedicant part preferent a les primeres figures.

Ara preparemse al reinat de «Don Juan Tenorio» que tots los anys per este temps goja d' intensa actualitat.

¡DE MANIOBRES!

Lo que més a influït a fer agradós a l' estancia en aquèsta ciutat, del veí Regiment d' Artillería, ha segut lo sens competencia ví de CHAMPAGNETTE, qu' els fon servit, en lo banquet que en son honor els oferí la oficialitat d' aquèsta; els feu tan grata y dolça impreción de gola, que a son regrés, ompliren del deliciós ví, les setse carretes que portaven.

¿Vos estranye? Tantenlo y vos convenseréu de que es possible y molt més; total son impost es l' 40 botella. ¡No rès!

Lluís Catalán, EL MORITO, Colón.

Línea de Vapors

TINTORÉ**BARCELONA**

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNÍFICH VAPOR

TIRSO

Travesia rápida.—Llum elèctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Diumenge 11
matí. — De Barcelona, Dimats vesprá. La càrrega s' ad-
met en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de les
millors marques, Cerveces del país y extrangeres.
Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

Drogueria**LA ARAGONESA**

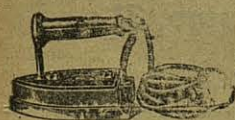
= DE =

:: Lluís Gomez Molinos ::

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumeria del país y extranjer. Dro-
gues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotogràfichs y ma-
quinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampisteria

DE

PERE FECED

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Ventiladors, Planches, Cazos y Contadors elèctrichs

Lámpares de Filament metálich de 5 a 50 bujies

González Chermá, 78

CASTELLÓ

TRANSPORTS GENERALS

DE

Joseph Sanchis Prats

Facturació pera tots els punts d' Espanya
y Estranger. Servici combinad de domicili
a domicili.

Acarreos y Mensatjerías.

Alloza, 69.—Castelló**- Eduart Viciano -**

PAQUETERIA Y MERCERIA

ULTIMES NOVETATS

Caballers, 2 y Colón, 20**Castelló****Casa de SANCHO GERMANOS**

(SUCESORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los géneros
concernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la
present época.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry

36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Moderna y Lujosa Confiteria y Pastisseria

DE

Vicent Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de
fruita.

González Chermá, 56**TOS... TOS... TOS...**

Les PASTILLES MONSERRAT curen tóta afecció del
sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y cata-
rros per crònics que siguen.

Venta en Farmacia y centres de específich. En Castelló

FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

Automòvils Castellonesos d'Alquiler || Gagare: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automòvils de propietat. Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—**CASTELLÓ**

CLÍNICA DENTAL

DE

ANTONI MONTIA

Regentada per el Odontolec

M. ANTON

Ex-Ajudant dels célebres Doctors, Portuondo, Hinglands y Aguilar de Madrid.

Primer premi en les Exposicions celebraes en Madrit en 1903 y 1904 y en el Congrés Dental de Barcelona, en 1914.

Dentaures de cauchout (sense paladar), dentaures en or, dents Rismont, Pivot, Lagan, corones d' or ab front de porcelana, ponst Obturadors, etc., etc.

EXTRACCIÓNS SENSE DOLOR

Gonçaleç Chermá, 60, 1.er—Castelló

VACANT

BAÇAR DE CALCER

— DE —

Jaume González

Variat surtit en tota classe de calcer. Ultimes novetats. Elegancia, solideç y economia.

González Chermá, 64.—CASTELLÓ

Les millors
MAQUINES
de
COSIR
son les
máquines
"Pfaff,"

DE

Antoni Mercé

COLÓN, 64

CASTELLO

GORRES

LA ESPECIAL, última creació

Consuelo Carrión

Altes novetats pera la temporá d' ivern.

Plaça del Rey En Jaume, 31

Castelló

«VEU DE LA PLANA» --- Castelló

Sr. En *Institut d'Estudis Catalans*

Barcelona

